

Көркем мәтін тәржімасындағы стиль сәйкестігі (А.П.Чехов әңгімелерінің қазақ, ағылшын аудармалары негізінде)

Диссертациялық жұмыс жоспары

- Кіріспе
- Негізгі бөлім
- 1-тарау. Көркем мәтін тәржімасындағы стиль сәйкестігі.
 - 1.1. Көркем мәтін стилі және оны аудару
 - 1.2. Көркем проза мәтіні аудармасындағы стильдік сәйкестіктер
 - 1.3. Көркем мәтін тәржімасындағы сәйкестік түрлері

- 2-тарау. А.П.Чехов әңгімелері тәржімасындағы стильдік сәйкестік мәселесі.

2.1. Чехов әңгімелерінің көркемдік ерекшелігі.

2.2. «Душечка» әңгімесі: түпнұсқа мен тәржіманы салыстырмалы түрде талдау

2.3. Чехов әңгімелерінің қазақ, ағылшын тілдеріне аударылу тарихы.

Қорытынды

1. Көркем аударманы салыстыру барысында:

- Аударманың мағынылық тұрғыдан неғұрлым түпнұсқаға сәйкес келуі
- Адекваттылық және эквиваленттілік
- Стиль және жанр сәйкестігі
- Эмоционалды-экспрессивті сәйкестілік
- Эквивалентсіз лексиканың берілуі

А.П.Чехов шығармаларын аударудағы қиындықтар:

- Автор әңгімелерінің астарлы мағынада, ирония мен қалжыңға толы болып келуі
- Орыс тілі реалийлері
- Орыс есімдері мен фамилияларының жасалу жолдары ерекшеліктері
- Ресей тарихымен тікелей байланысты мағлұматтар («Дорогие уроки»)

- Орыс тілінің эмоционалды, түрлі конфигурацияларға толы болуы
- Шет елдік аудитория түсіне бермейтін тілдік ерекшеліктер (жжж, замерсикать, номер, шкап)
- Автор әңгімелерінде сауатсыз кейіпкерлердің диалогтары

А.П.Чехов еңбектерін аударған аудармашылар

- Дени Рош, Жан Перюс (француз тіліне)
- Р. Э. К. Лонг, Дж. М. Марри, С. С. Котелянский, К. Гарнетт (ағылшын тіліне)
- Э. Диэс Канедо, Н.Тасин, Г.Портнов (испан тіліне)
- Ә.Бөкейханов, М.Әуезов, Ы.Дүйсенбаев, Айтбай Хангелдин, Қ.Құрманғалиев, С.Қайнарбаев, Дүйсенбаев, Ә.Нұрпейісов, Ғ. Ахметов, Ғ. Оспанов, Ф. Дінісләмов (қазақ тіліне)

А.П.Чеховтың «Душечка» әңгімесі

Ольга Шарц

- “Darling”
- «крылечко» - «porch»
- «борщ» - «beet soup»
- «баня» - «bathhouse»

Джесси Каульсон

- “Darling”
- «крылечко» - «veranda»
- «борщ» - «borshch»
- «баня» - «bathhouse»

- Васечка, Володечка, Ванечка - Vasechka, Vanechka, Volodechka
- «Какой ты у меня славненький!...Какой ты у меня хорошенький!»-

«Doesn't my hubby look nice and sweet?... Doesn't my hubby look pretty?»

- Васечка, Володечка, Ванечка - Vasechka, Vanechka, Volodechka
 - «Какой ты у меня славненький!...Какой ты у меня хорошенький!» -
- «What a dear sweet person you are!... You are so handsome!»

- «Екатерина Ивановна отыра қалып, рояльдің баспаларын **қос қолдап** басып-басып жіберді; онан кейін іле-шала (?) бар пәрменімен тағы басып жіберді, тағы солай, тағы солай баса берді; иығы мен омырауы дір-дір қағып кетті» (А. Елшібеков)

Бұл «по ковру», «пока вру» деген сөздердің дыбыс үндестігіне құрылған сөз ойнату. Ал, аударушының онымен тіпті ісі болмаған. Әрине, сөз ойнату (игра слов) екінші тілге көбіне тікелей аударылмайды. Бірақ оның орнына жанама, қазақ тілінде бар басқа сөздерді ойнату керек.

- Я иду по ковру, ты идешь пока врешь, он идет пока врет».
-
- Қазақшасы:
-
- «Мен кілемнің үстімен келемін, сен келе жатырсың әзірше өтірік айтып келесің, ол келе жатыр, әзірше өтірік айтып келе жатыр»

- Автордың стилін сақтаудағы бір мұқият қарайтын нәрсе — оның сөйлем құрылысы. Өзге компоненттермен бірге сөйлем құрылысы, сөз саптасы жазушының стилін айқындайды.

- «Городок был маленький, хуже деревни, и жили в нем почти одни только старики, которые умирали так редко, что даже досадно».
-
- Деревнядан да нашар кішкентай қала еді, мұнда кілең қарт адамдар ғана тұратын, олар сирек өлетін, мұнысы тіпті өкінішті де болатын».

- «Ротшельдке деген өшпенділік пен жек көрушілік Яковты бірте-бірте билеп алған еді».
-
- «Қысқасын айтқанда қым-қиғаш зиян, одан басқа түк те жоқ».
-
- Бұл — С. Қайнарбаев аудармасы. Бұл аударма сөзбе-сөз тура келеді. Ал, бұдан эстетикалық әсер былай тұрсын, тіпті мұның мағынасын ұғу оңай емес.

Назарыңызға рахмет!